

АҚШДА ЯНГИ ЖУРНАЛИСТИКАСИ ТАРАҚҚИЁТИ

Мирзакаримов Ҳумоюн

ЎзЖОКУ магистранти

Аннотация:

Ушбу мақолада АҚШ журналистикаси тараққиёти хусусида сўз боради. Шу жумладан мазкур мавзуга доир илмий ва расмий адабиётлар ўрганилиб мавжуд муаммо юзасидан таклиф ва тавсиялар келтирилади.

Калит сўзлар: Матбуот, жамият, журналистика, nonfiction.

Abstract:

This article is about the development of American journalism. Including, scientific and official literature on this topic is studied and suggestions and recommendations are made regarding the existing problem.

Key words: Press, society, journalism, nonfiction.

Бирор янгиликка жамият ўрганиб олгунча анча вақт кетади. Шу маънода журналистикадаги янгиликлар ҳам дарров ўзлаштирилмади. Бироқ аудиториянинг талаб-истакларини қондириши унинг дастлабки қадамлари ижобий бўлганини кўрсатарди.

Янги журналистика замонавий адабиёт ва публицистика уйғунлашувида яратилган, ёзувчи-журналистларнинг изланишлари маҳсули эканини келтириб ўтдик. Умуман олганда, юқорида таъкидланганидек, бу усул тарихи ўз-ўзидан пайдо бўлмаган, бу жараён қарийб 60-70 йиллик даврни ўз ичига қамраб олади. Бундан ташқари, метод янги услуб юзага келгунча ўтган давр ҳам бевосита унинг тараққиётига сабаб бўлиши турган гап. Эътибор қаратсак, кейинчалик бир гуруҳ таниқли журналистлар шу иш билан шуғулланиши албатта, янги журналистиканинг ўрни ахборот тарқатишда муҳим эканидан далолат беради. Бу ўз навбатида, соҳа тараққиётига ҳам хизмат қилади.

Баъзан янги методларни фанга олиб кириш соҳа тараққиётида муҳим ўрин тутди. Янгиланишлар узлуксиз давом этиши натижасида сайқалланиб, мукаммалашади. Буни бир киши ёки бир неча гуруҳ фаолиятида кўриш ва кузатиш мумкин.

Америка матбуотида 1960-йиллардан кейин пайдо бўлган “Янги журналистика” истилоҳи, шубҳасиз, муҳим босқич сифатида журналистика соҳасини беади. Хўш, нега айнан АҚШда, Европа ёки бошқа жойда эмас? Нима учун XX асрнинг иккинчи ярмидан сўнг?, — деган саволлар туғилиши табиий.

“Янги журналистика, бу проза устига кийдирилган “зут” костюми!”, дея таъриф беради, “New York Times” тақризчиси бўлган Жон Леонард. Ренат Адлер эса уни: “Кичик қахрамонлар ҳақидаги нозик ёзишмалар”, деб атайди.

Маълумки, 1930 — 1940-йиллар атрофида АҚШда “зут” кийими — узун пиджак, кенг, шалворсифат шим ва каллага бостириб кийиб юрадиган шляпалар роса оммалашган. Бундан асосан, лотинамерикалик ёшлар ва қоратанли аҳолининг ўсмирлари фойдаланиб, кўчаларда кийиб юришган ҳамда барчанинг эътиборини ўзларига қаратишган.

Айнан шу даврда АҚШ матбуоти чинакам маънода юқорига силжиди. Айнан шу даврда матбуотда “янги журналистика” атамаси кенг ишлатила бошланди. Матбуот аудиторияни газеталарда чоп этиладиган бетакроп nonfictionларга жалб этди.

Албатта, янги журналистиканинг матбуотга кириб келиши мамлакат аҳолисининг ахборотга бўлган талабини янада оширди ва матбуотнинг аввалги “обрў”си бир қадар тикланди. Бу янгиланиш ва ўзгаришлар тезда ўз самарасини кўрсатди. Орадан маълум вақт ўтиб, газета тиражлари кескин ошди.

“1970 йили Америкада 1748та кундалик газеталар нашр қилинар, уларнинг умумий тиражи 62 млн.ни ташкил этар, ер шаридаги тўртта йирик газета ўша ерда бўлиб, дунёнинг 1/17 қисми Америкада яшарди” [1.В,62].

Бу кўрсаткич билан Америка Қўшма Штатлари матбуоти ҳозирги пайтда ҳам журналистикаси аста-секинлик билан ривожланаётган кўпчилик мамлакатларни ортда қолдиради. Ўша давр учун бу қадар тараққиёт ҳам чин маънодаги ҳозирги АҚШ журналистикасининг ривожланишини белгилаб бергани бор ҳақиқат.

Аҳоли таркиби хилма-хиллигига қарамай, америкаликларнинг аксарият қисми кундалик воқеалар ва янгиликларга қизиқар, олдингига нисбатан газеталарнинг сотилиши ҳам янада тезлашганди.

“Кундалик газеталарни 100 нафар америкаликдан 31 нафари сотиб оларди, бу кўрсаткич бўйича Америка Қўшма Штатлари дунёда еттинчи ўринни

эгалларди, Буюк Британия, Швеция, Люксембург, Япония, Швейцария ва Германия Демократик Республикасидан кейин” [1.В,13].

Таҳлиллар натижаси шуни кўрсатадики, АҚШ нашрлари ривожланиши баробарида жамоатчилик қизиқишларини ҳам жадаллик билан шакллантира борган. Гарчи дунё миқёсидаги ўрни анча паст кўрсатгичда бўлса-да, бора-бора бу жараён ҳам тезлашган.

XX асрнинг 70-йилларида Америка журналистикаси авангард даражада ўсди. Бир қанча муаллифларнинг эссе, мақола ва журналистик ижод намуналари кенг оммани ҳайратлантирди.

“Матбуотда жамиятга ёқимли маълумотларни бериш бўйича кураш бўлди, бу услуб бутун матбуотни қамраб олди ва шу орқали тахририят ишлари йўлга солинди, матбуот ўзгарди. Ёш, янги иш бошлаган репортёрлар анъанавий журналистларга қараганда кучли фикр, ҳаракат бошладилар” [1.В,45].

The New Yorker, New York Magazine, The Atlantic Monthly, Rolling Stone, Esquire, CoEvolution Quarterly сингари нашрларда замонавий аудитория ва замонавий талабларга мос бир-биридан қизиқарли мақолалар чоп этила борди.

Бу материаллар шуниси билан аҳамиятли эдики, унда замонавийлик ва янгича ёндашув акс этарди. Воқеалар худди бадиий асардагидек келтирилар, қаҳрамон ва образлар айнан жамиятдаги кишилар эди.

“Газеталар, бошқа анъанавий нашрлардан фарқли равишда ўз саъй-ҳаракатларини аудиторияни йўналтиришга қаратди” [2.В,43].

Ижодий омил асосан журналистнинг индивидуаллиги билан боғлиқ жараёндир. Янги журналистикани проза ва публицистика ўртасида пайдо бўлган йўналиш — жанр сифатида қараш мумкин. Буни гибридлик, деб атасак тўғри. Унда насрга хос унсурлар учраши ҳам бунинг исботидир.

Янги журналистика кашфиётчилари адабиётдаги реализм методини инкор этадилар, чунки ҳар бир ёзиладиган асар реал бўлиши керак, деган фикрни илгари суради. “Ҳужжатли романлар” деб аталган жанрларнинг туғилишида ҳам айнан шу жиҳат муҳим ўрин тутган, дейиш мумкин.

Албатта, ҳар бир ишнинг бошланиши бевосита унинг амалиёти билан боғланади. Трумен Капоте ва Норман Мейлер, Ҳантер С. Томпсон дастлабки мақолаларида анъанавийликдан қочиш ва янги услубларни қўллаш, воқеликда қуруқ маълумотни етказиш эмас, ўзига хос тарзда кўрсатиш муддаоси ётарди.

Хатто тезкор маълумотлар тўплаб, дарров шунга доир каттароқ ҳажмдаги прозаик асар битиш ҳолатлари кузатилган.

Албатта, кенг жамоатчилик, газетхонлар nonfictionни қизиқиш билан қаршилади.

Бозор ва расталар, чорраҳалар, гавжум жойларда югурдак болалар, газета тарқатувчилар “Nonfiction!”, деб қайта-қайта қичқирар, газетхонлар бир-бири билан фикр алмашаркан, улар шу тўғрида баҳслашар, маълумотларни сўзлаб, ўзаро тортишардилар. Nonfictionнинг аудитория томонидан илиқ кутиб олиниши бежиз эмасди. Чунки nonfiction пайдо бўлмасидан олдинроқ чиққан ва ўша пайтда ҳам чоп этилаётган материалларда қуйидаги камчиликлар кўзга ташланарди:

- a) воқеликка бирёқлама ёндашув;
- b) услубнинг эскирганлиги ва жўнлиги;
- c) маълумот ва фактларни келтиришда холисликнинг йўқлиги;
- d) фактлардан палапартиш фойдаланилиши;

Бундан ташқари, журналистларга нисбатан жамоатчилик томонидан танқидий фикрларнинг кўпайиб, ахборот узатишдаги маълумотларнинг кечикиши ва журналистлар орасида асардудлик ҳолларининг кучайганлиги nonfictionнинг тезда ёйилишига сабаб бўлди[3.В,223].

Асосий мақсад — ҳужжатли ёзишмаларга арзирли инсонлар ҳаётини кузатиш, жадал суратларда ипидан-игнасиғача ўрганиш, аудиторияни чуқур мулоҳазага ундайдиган интервьюлар олиш, репортажлар тайёрлаш, мазкур материалларда наср усулларида кенг фойдаланиш, драматик сахнанинг борини борича аудиторияга кўрсатишдир.

Айтилганидек, ҳар бир янги жанр туғилишида жамиятнинг алоҳида ўрни бор. Йиллар ўтавергани сайин янги кашфиётларга одамлар эҳтиёж сезади ва бу янги йўналишлар пайдо бўлишининг бош омилидир.

Маълум бир даврда жанр деб аталган материаллар эса кейинчалик бошқалари билан бирикиб кетиши ва маълум бир жанрнинг элементи сифатида эътироф этилиши ҳам бор ҳақиқат. Уни талаб ва эҳтиёжлар баробарида, юксак истеъдодлар яратади ва уларнинг изланишлари анъанавий “қолип”дан чиқиб кетади. Бу бевосита ижодий муҳит, тадрижий тараққиётининг илдизлари ва ундан олдинги фаолиятнинг қай даражада мукамаллигига бориб тақалади. Ижодкор аудиториянинг талаб ва ички хоҳишларини билиши, ҳис қилиши зарур.

Бу эса журналистнинг чоп этилаётган материали ўқувчилар томонидан қай даражада ўқиладигани билан изоҳланади. Табиийки, ёзилган ҳар бир асарнинг ўз аудиторияси ва таъсир объекти бор. У кичик ё катта, маълум ўқувчиларни қамраб олади. Бироқ, асарнинг “даража”си юқори бўлиши, аудиториясининг кенглиги кўп жиҳатдан муаллифнинг аудиторияни пухта ўрганганлиги билан изоҳланади.

Ўтган давр мобайнида АҚШ адабиёти айнан прозада даҳоларнинг мисли кўрилмаган усул, услубларни яратиши ва ҳар бир жанрда шедевр асарлар ёзиши уларни дунёга танитиши баробарида журналистика соҳасида ҳам ўзига хос инқилоб ясади. Янги ном ва даҳоларнинг кашф этилиши, бир-бирига ўхшамаган услубларнинг қўлланилиши бутун дунё нигоҳини улар томонга бурди.

Томас Вулф, Эрнест Хемингуэй, Уильям Фолкнер, Жон Стейнбек, Жеймс Фаррела, Жеймс Ф. Купер, Ф. Скотт-Фитцджералд, Жон О‘хара, Жон Дос Пассос, Жером Вейдман, Теодор Драйзер ва Уильям Сароян сингари йирик сўз санъаткорларининг етишиб чиқиши журналистлар учун уларнинг методларини ўрганиш ва ўзлаштириш, ўрганган тажрибаларини амалиётда қўллаш жараёнига ижобий таъсир ўтказди. Бундан ташқари, ўтган асрнинг 50 — 60-йилларида, Лотин Америкасидаги адабий муҳит, янги услубларнинг адабий жараёнларга ижобий таъсири, сеҳрли реализм асосчиси — Габриэл Гарсия Маркеснинг инсон руҳияти ва тақдирини ёритишдаги миф ва асотир усулларида фойдаланишию Аргентина прозасининг доҳийлари Хулио Кортасар ва Хорхе Луис Борхеснинг онг оқими, онгости оқимини ўз асарларида янгича кўринишда аудиторияга йўналтиришлари янги журналистиканинг пайдо бўлиши ҳамда ривожланишига туртки берган муҳим омиллардан десак, хато бўлмайди.

Кейинги даврда яратилган Кен Кизи “Какку уяси узра парвоз” ва Трумен Капоте “Қон қайнаганда”, Сол Беллоунинг “Гумболтдан совға”, Ҳантер Стоктон Томпсоннинг “Фаришталар қўшиғи” сингари туркум асарлари проза-репортаж ва роман-суриштирув жанрининг ўсишида муҳим аҳамиятга молик воқеа сифатида кўриш мумкин.

Бу асарларнинг ёзилиши бевосита олдиндан ўйланмаган ва воқеани эшитгач, ёки кўргач сўраб-суриштириш орқали туғилган, десак янглишмаймиз. Адиблар ҳам буни инкор этмайди. Асарнинг туғилиши тўсатдан юзага келганлигини таъкидлаш керак. Фақат ёзувчининг юксак маҳорати буни худди аввалдан ўйлаб ёзилгандек бетакрор ижод намунасига айлантирган ва “кўча

асарлари”дан анча баланд туриши ҳам айнан иқтидор, прозаик сифатида муаллифнинг катта билим ҳамда кўникмага эга эканлигини исботлайди.

Шу ўринда баъзи бир асарларнинг маълум бир жамоа, уйдирма ҳамда шахвоний ҳирсга ўч аудиториянинг шахсий қизиқишларини инобатга олган ҳолда ёзилганлигини айтиб ўтиш керак. Ўша асарларнинг ҳам тезда ўқилмай ташлаб юборилишининг бош омили ғоянинг суслиги баробарида, барча учун мўлжалланмаганлиги, шахсий қизиқиш, моддий манфаатни адабиётдан устун қўйишга уриниш ҳамда тезда шуҳрат қозонишга қаратилган ҳаракат сифатида баҳолаш мумкин. Негаки, фақат бестселлерлик учун ёзилган асарларнинг аксари шахвоний ҳисни қўзғаш, шунинг ортидан катта даромад олишга қаратилгандир. Мана шундай асарлар сирасига янги журналистика тараққиётига катта ҳисса қўшган журналист, адиб Терри Саузернинг “Асал қиз” романини киритиш мумкин. Бу роман нашр этилиши билан катта жамоатчиликни қамраб олди ва улар асарнинг қўлдан қўймай ўқий бошлашди. Лекин мана шундай ноёб истеъдод эгасининг даромад ва оммани маънавий инқирозга йўналтирувчи асарлар ёзиши ачинарли ҳол. Бу сингари ҳолатлар Америка журналистикасининг энг катта қусури ҳисобланади.

Янги журналистикани баъзи тадқиқотчилар футуризм деб аташмоқда. Негаки, келажакда журналистика айнан шунинг илдизида шаклланади, деган олимлар тахмини ҳам мавжуд.

“Футуризм. XX аср бошларида юзага келган адабий оқим. Футуристлар санъатдаги реализмни ва маданий меросни инкор этиб, ўтмиш санъати ва адабиётидаги анъана ўрнига янги анъана ва қонуниятларни яратмоқчи бўлдилар” [4.В,52].

Янги журналистика бу янги давр журналистикасининг кўриниши деган фикр туғилди, олимларда. Янги даврга хос бўлган ижод ўлчамлари билан ҳисоблашишга киришди, улар. Лекин америка матбуоти қанчалик ривожланган ва эркин бўлмасин, журналистларга нисбатан шундай муносабат мавжуд. Айниқса, “Америка қонунларига кўра ОАВнинг энг муҳим функцияси бирор маълумотни етказиш” [5.В,48], деган фараз ҳам баъзан янгича услубларнинг ёйилмасдан қолиб кетишига таъсир кўрсатади.

Аммо журналистика фақат маълумот ёки янгилик етказиш билан чекланса, унинг жамиятдаги ўрни бир қадар пасаяди, бундан ташқари журналистнинг воқеадаги иштироки унинг ёзиш жараёнидаги ҳолатига бевосита таъсир қилади.

Журналистиканинг ҳозирги пайтдаги ўрнини бошқачароқ ўзгартиришга омиллар етарлидир.

“Журналист ахборотни қайта ишлайди, изоҳлайди ва танқид қилади” [6.В,68].

Журналистикада пайдо бўлган ҳар қандай жанр ёки усул оммалашиши учун таъсир қиладиган куч ва восита керак. Ҳамма бир методнинг ортидан эргашади, деб ўйлаш ноўрин. Негаки, биринчидан, усулни жамоатчилик тушуниши учун маълум бир муддат вақт ўтади. Иккинчидан, ижодкорлар ҳаммаси маълум муддатдан сўнгина услубни ўзлаштириб, кейинчалик ёзишга киришади. Улар аудитория ичида юришади ва бунга муносабатни тезда аниқлашади, шундан сўнг таҳририят учун ижобий ва фойдалилигини билгач “куч”ларини янгилик сари йўналтиришади.

“Дунё ўзгарди, бу жанрлар системасидаги кўринишларда ҳам ўз аксини топди. Яна ҳам аниқлаштирилса, инсоннинг дунёга назари ўзгарди”[6.В,45].

Жанрлар ҳар доим ижодкорлар томонидан ёзилса-да, инсониятнинг табиий эҳтиёжлари асосида қолипланади. Жанрлар ҳам эскириб, янги жамиятга мослаштирилади. Янги услуб барча ҳудудда қизгин кутиб олинади. Янги журналистика пайдо бўлгач, аксарият романнавис журналистлар куч ва ғайратларини шуни ривожлантиришга йўналтирди. Ўша пайтларда америка адабиёти чин маънода, “олтин аср”ни бошидан ўтказганди. АҚШ матбуоти ва адабиётида янги қирралар очилаётган, ижодий изланишлар юқори нуқталарга кўтарилаётганди.

Ижодкорлар ўзларининг асарлари жонли чиқиши учун маълум бир муддат танланган объектда яшар, маълум бир касб ёки ҳунарнинг пухта эгаси бўлиб, кейин хаёлида пишитган асарни шахт билан ёзишга киришарди. Соҳанинг сир-асрорини пухта билгани боис асарлари юксак эътирофга лойиқ кўриларди.

Масалан, Жон Стейнбек қурилиш корхонасида турли хил юмушларни бажарган, Жеймс Кейн экспедитор, Ричард Райт меҳмонхона хизматчиси, Уильям Сароян эса телеграф хизматчиси, дунёга машҳур Якнапотафа графлиги “хўжайин”и Уильям Фолкнер эса Нью-Йоркдаги грек ресторанида идиш-тавоқ ювувчи, чопар, юк машинаси ҳайдовчиси, қоровули сингари касб-ҳунарнинг устаси бўлишган.

Янги журналистларга ҳам уларнинг бу хусусияти кўчиб ўтди. Улар ҳам воқеаларни ёритишда ёзувчиларнинг усулларига таяна бошладилар. Буни

Хантер Стоктон Томпсон, Норман Мейлер сингари адиблар фаолиятида кўриш мумкин.

“Сенсация овчилари” ҳам воқеа содир бўлган ҳудудда бир неча муддат яшаб, ҳодисанинг илдизини ўрганишади, иштирок этиш давомида ўша муҳит таъсирини англашади.

Биринчи nonfiction сифатида мутахассислар Уильям Хазлитт (1778 — 1830)нинг “Уриш” номли эссесини эътироф этишади. Мазкур асар бундан қарийб, 150 йил илгари ёзилган бўлиб, 1882 йилда чоп этилганди. Мақолада ўта ғазабли боксчи Билл Нит ва газ йиғувчи кишининг жанги ёритилганди. Газ пулини ундириш учун келган одамга ташланиб қолган Билл Нитнинг ҳам рақиби анойи эмаслиги очиқ кўрсатилган. Тасвирдан тортиб, зарбларгача аниқ баён этилганди.

Баъзи манбаларда қуйидагича маълумотлар учрайди, бу албатта, янги журналистикани тадқиқ этишда катта ёрдам беради:

“Журналистиканинг энг машҳур ва нуфузли таҳлилларга асосланган XIX аср 1887 йилларда шундай бир журнал кириб келди. Бу кўп жиҳатдан АҚШ штатларида журналистика учун яхши ривожланган савдо муҳитида бир қатор ўзлаштириш лозим бўлган жиҳатлар бор эди.

Маданий танқидчи М. Арнолд ушбу ҳолатни янги журналистика деб атади. Аммо бу иш хато эди. Бундай камситилишга қарамасдан журналистика истеъмол қилиш хоҳишини ўз ичига оладиган оммавий ахборот бозори учун муҳим аҳамият касб этишини исботлади. Шунинг натижасида машҳур журналистика хусусиятлари газета бўйлаб тарқатилган. Ва умумий маданиятдаги уларнинг таъсири давомий қайта тикланган”[7.В,322].

Таъкидланганидек, жанрлар аудитория ва жамиятнинг истакларига мослашди. Аммо, таркибини ўзгартирмайди. Унда асосий унсур сифатида предмет, функция ва метод ётади.

“Предмет, функция, метод – мана шу уч устун, бузилмас девордек жанрни тутиб туради”[8.В,23].

Том Вулф биринчи янги журналистикага оид материал сифатида 1962 йилнинг кузида бошқа мақолаларга ўхшамаган тарзда берилган мақолани кўради: “Тонг қироли — Жо Луис”.

Унда боксчи Жо Луиснинг шахсий ҳаёти, аёллар билан муносабати ва ўтказган жанги ёритилганди. Унинг жангдаги ҳолатини иккинчи хотини Роза Морган кузатаркан, жанг тугаганлигини эшитиб: “Жо Луис ғирром ютди”, —деб кичкириб юборади. Ҳатто аёл эрига эмас, уришаётган эрининг рақиби Билл Коннга мухлислик қилади.

Том Вулф бунинг журналист этикасига тўғри келмаслиги ва уни ўқиган газетхоннинг айниқса, болаларнинг кўнглиги нималар келишини ўйлаб, муаллифни танқид қилади.

Кейинчалик бу ҳақда Гэй Талес ҳам ёзади. Бироз вақт ўтиб Жимми Бреслин “Нью Йорк Метс” бейсбол командаси ҳақида “Яна кимдир шундай ўйнаши мумкинми?” номли мақола ёзади. Бреслин икки йил мобайнида журналистика билан шуғулланса-да, бироқ ўзини адабиётшунос сифатида кўрарди. Унинг репортёрлик фаолияти давомида тўплаган тажрибаси адабиёт билан шуғулланишида ва детал топишида қўл келган, десак адашмаймиз.

1965 йили эса, Сеймор Крим биринчи мартаба “янги журналистика” терминини тилга олади.

Том Вулф журналистикага биринчи қадамни 1963 йили ташлади. У ўша йили “Электросовутгичли кислотали тест” материални тайёрлаб бўлади. Кейинчалик “Гералд Требюэн” ва “Нью-Йорк” газетасининг якшанбалик сонида унинг мақоласи чоп этилади.

“АҚШда кундалик газеталар саноати давлат сиёсатига таъсир кўрсатарди. Бунда, кам ва муқобил овоз борлиги кўринади. Бу даврда 1920 йиллари АҚШда 500 йирик шаҳарда икки ва ундан ортиқ рақобатга киришадиган газеталар(у ерда 100дан ортиқ бор эди) чоп этиларди, 1980 йили фақатгина 30 та шаҳарда рақобатчи газеталар чиқариларди. Ва газеталар йўқолиши(синиши) давом этарди”[9.В,123].

Эътибор берсак, иқтисодий имконият бевосита ижодий имкониятга, ёки аксинча, ижодий имконият иқтисодий тараққиётга таъсир кўрсатишини билиш мумкин.

Айнан шу даврда янги журналистика ижодкорларининг номлари баралла кўрина бошлайди. Булар орасида Том Вулф, Ҳантер Стоктон Томпсон, Николас Томалин, Норман Мейлер, Трумен Капоте сингари янги журналистлар матбуотда янги шов-шув кўтариб, nonfictionни матбуотга олиб кира бошладилар.

Уларнинг асарлари реал ҳаётий воқелик асосига қурилган, шунинг учун тезда аудиториясини топарди.

ХУЛОСА

Хулоса. Янги журналистика пайдо бўларкан, янги журналистика кашфиётчиларининг ичида ҳам буни жамият қабул қилиши борасида иккиланишлар туғила бошлади. Жамиятдаги барча кишиларни бир хил дунёқараш ва савияда деб бўлмас эди. Шунинг баробарида буни таҳририятлар ичида оммалаштириш борасида анча уринишлар кўрина бошлади. Усулларини ўзлаштирди ва кетма-кет шу турдаги материаллар чоп этила бошланди.

Газета бош муҳаррирлари орасида бу турдаги материалларни чоп этиш юзасидан ҳатто мусобақа бошланди, дейиш мумкин. Натижада янги журналистика бутун АҚШ матбуотини кучайтиришга хизмат қилди. Берилаётган бирёқлама материаллар ўрнини янги йўналишдаги мақолалар, очерклар бойитиб борди. Шов-шувга, миш-миш ва машмашага ўчлик бора-бора аудиториянинг эсидан чиқди. Шу маънода айтиш мумкинки, янги журналистика пайдо бўлиши нафақат журналистика ва балки жамият учун ҳам ўзига хос йўлни белгилаб берди.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати

1. Chiasson Lloyd. Three centuries of American Media. — Englowood Colarado.: Morton Publishing Company, 1999. 256-page.
2. Brooks S.Brian. Kennedy George. The Missoure group: News reporting and writing. – New York.: St. Press, 1996. 9-page.
3. Хатамова Д. А. Адабиётшунослик терминларининг қисқача изоҳли луғати. www.Ziyouz.com
4. Панюшева М. М. Благосфера: традиционные сми vs нетрадиционные. Вестник. — М.: Университет, 2010. № 4. 108-стр.
5. Лукина М. М., Фомичева И. Д. СМИ в распронстве Интернета. www.evartist.narod.
6. Шибаета Л. Жанры в теории и практике журналистики. www.evartist.narod.Ru
7. Conboy M. Journalism studies. The basics. — By Printed in USA, 2013. p.9.

8. Шиббаева Л. Жанры в теории и практике журналистики. [www. evartist. narod. Ru](http://www.evartist.narod.ru)
9. Ranly D. Principles of American jurnalizm. — University Of Missouri.: Hunt publishing company, 1995-1997y. p161.